

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.14557637>

Accepted: 04.12.2024

Dijital Medyanın Toplumsal Hareketlilik Etkisi: “Gazze Savaşı 2024 Örneği”**"The Impact of Digital Media on Social Mobility: The Case of the Gaza War 2024"****İsraa ALSHARİF**

Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İsra-elshareef@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-2099-6477>**Özet**

Dünyanın en uzun süreli ihtilaflarından biri olan İsrail-Filistin çatışması, dijital medyanın yükselişiyle birlikte anlatıları yeniden şekillendirerek ve bilgi yayılımı ile etkileşim dinamiklerini yeniden tanımlayarak dönüştürücü bir aşamaya girmiştir. Bu makale, dijital medyanın Filistin toplumsal hareketleri üzerindeki etkisini inceleyerek, özellikle 7 Ekim olaylarından sonra Filistin davası için küresel kamuoyunu şekillendirme, İsrail anlatılarına karşı koyma ve uluslararası dayanışmayı harekete geçirme konularındaki rolünü vurgulamaktadır. Ana akım medyanın geleneksel kapı bekçiliği rolünü kırarak sosyal platformlar, çeşitli seslerin ortaya çıkmasına ve tabandan gelen perspektiflerin küresel bir izleyici kitlesine ulaşmasına olanak tanımıştır. Bu platformlar, bireylerin ve aktivistlerin hikâyelerini paylaşarak destek toplamalarını sağlarken, aynı zamanda yanlış bilgi yayılması ve kışkırtma gibi zorlukları da beraberinde getirmektedir. İlgili literatürün eleştirel bir incelemesi aracılığıyla çalışma, bu dijital alanların kamuoyu ve politika oluşturma üzerindeki etkisini derinlemesine araştırmaktadır. Makale ayrıca Filistinlilerin dijital medyayı kullanmada karşılaştıkları engellere ve bu engellerin üstesinden gelmek için kullandıkları stratejilere ışık tutmaktadır. Bu bağlamda, dijital okuryazarlığın ve empatinin, bu araçları bu uzun süren çatışmada anlamlı değişim için kullanmadaki rolü vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Medya, İsrail-Filistin Çatışması, Küresel Kamuoyu, Dijital Hikâye Anlatımı, Filistin Toplumsal Hareketleri.

Abstract

The Israeli-Palestinian conflict, one of the world's longest-standing disputes, has entered a transformative phase with the rise of social media, reshaping narratives and redefining the dynamics of information dissemination and engagement. This article examines the influence of social media on Palestinian social movements, highlighting its role in shaping global public opinion, countering Israeli narratives, and mobilizing international solidarity for the Palestinian cause especially after the events of October 7. By breaking the traditional gatekeeping role of mainstream media, social platforms have allowed diverse voices to emerge and grassroots

perspectives to reach a global audience. These platforms empower individuals and activists to share their stories and garner support, while also posing challenges such as the spread of misinformation and incitement. Through a critical review of relevant literature, the study delves into the impact of these digital arenas on public opinion and policymaking. The article also sheds light on the obstacles Palestinians face in utilizing social media and the strategies they employ to overcome them, emphasizing the role of digital literacy and empathy in leveraging these tools for meaningful change in this enduring conflict.

Keywords: Social Media, Israeli-Palestinian Conflict, Global Public Opinion, Digital Storytelling, Palestinian Social Movements

GİRİŞ

İsrail ve Filistin toplumları arasındaki uzun süreli çatışma, dijital çağda yeni bir aşamaya girmiştir; dijital medya, çok boyutlu etki ve katılımın bir sahnesi haline gelmiştir (Yarchi & Ayalon, 2023). Başlangıçta arkadaşları ve aile üyelerini birbirine bağlamak amacıyla tasarlandığı düşünülen bu platformların, günümüzde siyasi ideolojilerin yayılmasında, destek sağlanmasında ve hatta protesto ve muhalefet organizasyonunda merkezi bir rol oynadığı karmaşık yolların dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, bu makale, dijital medyanın İsrail-Filistin çatışması üzerindeki etkisinin karmaşık yönlerini ele almakta ve çok yönlü rollerine ve sonuçlarına dair ön bir değerlendirme sunmaktadır.

Tarihsel bağlamın incelenmesi, mevcut dinamikleri anlamak için bir temel oluşturmaktadır. Bu, dijital medyanın öncesinde kullanılan iletişim yöntemlerine dönük bir bakışla, dijital platformların ortaya çıkardığı dönüşümsel değişimi takdir etmeyi içerir. Dijital devrim, yalnızca bilgi alışverişinin hızını değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda içerik oluşturma ve yayma süreçlerini de demokratikleştirmiştir. Bu bağlamda makale, geleneksel medyanın "kapı bekçisi" rolünden, dijital medyanın gerçek zamanlı ve merkezi olmayan yayın yeteneklerine olan evrimi izlemekte ve bu dönüşümün İsrail-Filistin sosyo-politik bağlamındaki sonuçlarını irdelemektedir.

Makale, dijital medyanın kamuoyu oluşturmadaki rolünü ve çatışmayla ilgili uluslararası söylemi nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Dijital medya, toplumsal hareketlerin nasıl çalıştığını devrim niteliğinde değiştirmiş, iletişim, seferberlik ve küresel erişim alanlarında eşi görülmemiş düzeylerde olanaklar sağlamıştır. Filistin bağlamında bu durum özellikle önemlidir; çünkü tarihsel olarak medya, farklı aktörler tarafından çatışmanın küresel algısını şekillendirmek için kullanılmıştır (Howard & Hussain, 2013: 34). Bu nedenle başlık, Filistinli toplumsal hareketlerin dijital medyayı nasıl kullandığını, egemen anlatılara nasıl karşı koyduklarını, uluslararası desteği nasıl harekete geçirdiklerini, yerel ve küresel düzeyde politikaları nasıl etkilediklerini araştırmayı amaçlayan bir sorgulamayı kapsamaktadır.

1. Filistin'de Dijital Direnişin Tarihi

Filistin'deki toplumsal hareketlerin dijital medya perspektifinden incelenmesi, karmaşık bir tarihsel ve teknolojik bağlamda yer almaktadır. Günümüz dinamiklerini anlamak için, Filistin toplumsal hareketlerinin tarihsel bağlamını ve dijital medyanın aktivizm aracı olarak evrimini keşfetmek esastır (Fehmi, 2020: 32). Bu arka plan, bu hareketlerin adalet ve öz-determinasyon mücadelelerinde yeni teknolojilere nasıl uyum sağladığını ve bu teknolojileri nasıl kullandığını analiz etmek için zemin hazırlamaktadır.

Filistin'in ulusal kurtuluş mücadelesi, 20. yüzyılın başlarından bu yana devam etmektedir ve her biri farklı stratejiler ve direniş biçimleri ile karakterize edilen çeşitli aşamalardan geçmiştir. 1920'ler ve 1930'larda başlayan erken dönem direniş hareketleri, İngiliz sömürge yönetimine ve Siyonist göçlere karşı koymaya odaklanmıştır. Bu çabalar, Filistin'de yabancı kontrolüne karşı ilk kitlesel ayaklanmalardan biri olan 1936-1939 Arap İsyanı ile doruğa ulaşmıştır (Riyad, 1997: 123).

1948'de İsrail'in kurulması ve ardından gelen Nakba (felaket), Filistin toplumsal hareketlerinin doğasını köklü bir şekilde değiştirmiştir. 1960'larda, Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ), direniş çabalarını koordine eden merkezi bir yapı olarak ortaya çıkmış ve Filistin davasını uluslararası arenada temsil etmiştir (Sayigh, 2000: 87). Birinci İntifada (1987-1993), tabandan gelen aktivizme doğru önemli bir kayma göstermiştir; bu dönemde kadınlar, öğrenciler ve işçi sendikaları da dahil olmak üzere Filistin toplumunun çeşitli kesimlerinden geniş çapta katılım sağlanmıştır (Nassar & Heacock, 1990: 67).

İkinci İntifada (2000-2005) ise siyasi manzara daha parçalı hale gelse de Filistin toplumsal hareketlerinin adaptasyon yeteneğini ve direncini daha da pekiştirmiştir. Bu dönemde medya kullanımının hem geleneksel hem de yeni biçimleri Filistin anlatısını yaymada ve uluslararası destek toplamada giderek daha kritik bir rol oynadığı görülmüştür (Hroub, 2006: 13).

2005 yılında İsrail'in Gazze Şeridi'nden tek taraflı çekilmesi, Hamas'ın seçim zaferiyle sonuçlanmış ve bölge üzerindeki kontrolünü güçlendirmiştir. Bu durum, İsrail'in 2008'deki Dökme Kurşun Operasyonu gibi büyük askeri müdahalelerle sonuçlanan gerginlikleri daha da artırmıştır. 2014'te başlayan yeni bir büyük çatışma dalgası ise bölgede süregelen insani krizleri derinleştirmiştir (David, & Shalhoub-Kevorkian, 2023). Özellikle 2023 Ekim ayında Hamas'ın İsrail'e yönelik yoğun roket saldırıları ve İsrail'in kapsamlı bir Gazze kuşatmasıyla çatışma yeni bir evreye girmiştir.

Filistin'de dijital medyanın benimsenmesi, İkinci İntifada ile eş zamanlı olarak 2000'li yılların başlarında şekillenmeye başlamıştır. Filistinli aktivistler, e-posta listeleri, çevrimiçi forumlar ve daha sonra Facebook ve Twitter gibi dijital medya platformlarını kullanarak protestoları koordine etmeye, haberleri paylaşmaya ve yanlış bilgileri çürütmeye başlamışlardır (Aouragh, 2011: 45). Bu değişim, Filistin toplumsal hareketlerinin kendilerine genellikle önyargılı olan geleneksel medya kanallarını aşarak uluslararası kitlelerle doğrudan etkileşime geçmelerine olanak tanımıştır.

Dijital medyanın rolü, 2008-2009 Gazze Savaşı gibi sonraki çatışmalar sırasında daha da belirgin hale gelmiştir; YouTube gibi platformlar insan hakları ihlallerini belgelemek ve Filistin perspektifini küresel bir izleyici kitlesine iletmek için kullanılmıştır (Soudy, 2014: 29). 2011'deki Arap Baharı, kitlesel protestoları harekete geçirmede ve otoriter rejimlere meydan okumada dijital medyanın gücünü daha da ortaya koymuş, bu durum Filistinli aktivistler için hem bir ilham kaynağı hem de bir model olmuştur (Howard & Hussain, 2013: 87).

7 Ekim olayları, Filistin toplumsal hareketlerinin dijital medyayı kullanmasında yeni bir aşamayı işaret etmiştir. Artan şiddet ve devam eden işgale yanıt olarak, Filistinli aktivistler, olayları belgelemek, destek toplamak ve tarihsel olarak İsrail lehine şekillenen baskın anlatılara meydan okumak için dijital platformlara giderek daha fazla yönelmiştir. Bu çabalar, anlatıyı yeniden ele geçirme ve Filistin perspektifini küresel söylemde savunma stratejisinin bir parçasıdır (Abu-Lughod, 2023: 11).

Bu bağlamda dijital medya hem anlık iletişim aracı hem de uzun vadeli savunuculuk için bir platform olarak hizmet etmiştir. Aktivistler, dijital medyayı protestoları organize etmek, anlık güncellemeler paylaşmak, Gazze ve Batı Şeria'daki insani kriz hakkında farkındalık yaratmak için kullanmışlardır. Hashtagler, viral videolar ve çevrimiçi dilekçeler, mesajlarını milyonlarca insana ulaştırarak, İsrail-Filistin çatışması hakkında daha önce hayal edilemez şekillerde tartışmaların fitilini ateşlemiştir,

Dijital medya araçlarının, veri analitiği ve yapay zeka destekli içerik oluşturma gibi artan sofistike yapısı, Filistin hareketlerinin mesajlarını daha etkili bir şekilde uyarlamalarına ve çeşitli kitlelerle etkileşimde bulunmalarına da olanak sağlamıştır. Bu değişim, Filistinli aktivistler arasında dijital medyanın adalet ve insan hakları mücadelesinde stratejik önemine dair artan bir anlayışı yansıtmaktadır

2. Gazze Krizi ve Medyanın Rolü: Alternatif Bir Perspektif

Hamas'ın 7 Ekim 2023 tarihindeki saldırısından sonra, Gazze'deki statüko dramatik bir şekilde değişti. İsrail, Hamas'ı ortadan kaldırma amacıyla Gazze'ye tam ölçekli bir işgal başlattı. Saldırı,

işgal ve ardından gelen savaş sırasında, İsraili yetkililerin meseleyi ele alma konusundaki perspektifleri genellikle soykırım tanımlarıyla örtüşmüştür. İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant, Filistin halkını temel ihtiyaçlardan mahrum bırakma niyetini açıkça ifade ederek “Elektrik yok, yiyecek yok, su yok, gaz yok—hepsi kapalı” dedi. Bu ifadeler savaş suçu olarak değerlendirildi. Ayrıca, Blackstone İsrail Başkanı Dan Gillerman, Filistin halkını “insan olmayan hayvanlar” olarak tanımlayarak, tartışmayı daha da alevlendirdi.

Holokost Çalışmaları Profesörü Dr. Raz Segal, İsraili yetkililerin niyet ve eylemlerinin bir “soykırımın ders kitabı örneği” olduğunu savundu. Ona göre, bu eylemler bir ulusal, etnik, ırksal ya da dini grubu yok etme niyeti taşıyordu (Jewish Currents, 2024).

İsrail, çatışmanın Amerikan medya organlarındaki haber anlatılarında kendi perspektiflerini öne çıkarmaya önem vermektedir. Gazetecileri Koruma Komitesi’nin (CPJ) genel müdürü Jodie Ginsberg, İsrail hükümetinin İsrail için güvenlik riski oluşturduğu düşünülen yabancı haber kuruluşlarını susturduğunu açıklıyor. Gaza’ya yalnızca birkaç gazeteci alınmakta ve onlar da İsrail askeri eşliğinde hareket etmekte, topladıkları görüntüler incelenmektedir. Bu medya kontrolü İsrail Yüksek Mahkemesi tarafından uygulanmaktadır (Ashkar, 2024).

Gazze krizinin karmaşıklığı genellikle “İsrail ve Hamas arasındaki çatışma” olarak indirgeniyor. Bu, savaşın medya kapsamındaki indirgemeci yaklaşımını körüklüyor ve bağlamdan koparıyor. Ocak ayında “The Intercept” haber kuruluşu tarafından yapılan bir analize göre, “CNN”, “MSNBC” ve “Fox News” savaşın ilk aylarında yanlış raporlar yayınladı. “The New York Times”, “Washington Post” ve “Los Angeles Times” gibi büyük gazeteler İsrail tarafını tercih ederek, Filistinlilere karşı sürekli bir önyargı sergiledi ve onların günlük acılarına duymaz kaldı. Özellikle Amerikan medyasındaki Batı basınının haberleri, Filistinli sivillerin gerçek yaralanma sayılarını raporlamama, kayıplar ve acılar hakkında derinlemesine kişisel hikayeler anlatmama ve Filistinlilerin bakış açılarını yeterince yansıtmama gibi birçok eksikliği ortaya koydu (Khamis & Dogbatsy, 2024).

Batı’nın ana akım medyası, Gazze krizini doğru, adil ve kapsayıcı bir şekilde ele alamadığı için eleştirildi. Eleştirilerden biri, İsrail anlatısına Filistin anlatısından daha fazla öncelik verilmesi ve büyük ölçüde İsrail tarafından yayımlanan resmi raporlara dayanılmasıdır. Bu raporların gerçekleri yeterince incelemeyen aktarılması da sorun olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, tarihsel çerçevelendirme eksikliği ve Filistinli mağdurların insanileştirilmemesi, onların günlük acılarının önemini küçümsemeye yol açmaktadır. Buna ek olarak, İsrail tarafının getirdiği siyasi kısıtlamalar ve genellikle ilgili endişeler nedeniyle uluslararası gazetecilerin Gazze’ye erişiminin zor olması, kapsamlı raporların hazırlanmasını engellemektedir. Bu durum, birçok uluslararası medyanın resmi

hükümet verilerine ve birleşik haberciliğe dayanmasına neden oluyor, bu da haber kapsamının çeşitliliğini ve derinliğini sınırlıyor (Khamis & Dogbatsy, 2024).

3. Dijital Medyanın Yükselen Rolü

Gazze krizinde dijital medya, geleneksel medyanın boşluklarını doldurarak alternatif anlatılar sundu. Instagram, Facebook ve Twitter gibi platformlar, sıradan vatandaşların ve yerel gazetecilerin hikayelerini global bir izleyici kitlesine ulaştırmalarını sağladı. #FreePalestine (Özgür Filistin) ve #GazaUnderAttack (Gazze Saldırı Altında) gibi gönderiler ve etiketler, coğrafi ve ideolojik sınırları aşarak farkındalığı ve tartışmayı artırdı.

Eye on Palestine, Quds News Network ve Middle East Eye gibi popüler dijital medya kaynakları, Gazze'deki yıkımı gerçek zamanlı fotoğraf ve videolarla belgeledi. Dijital medyanın yaygın kullanımı ve bu tür görüntülere kolay erişim, Filistin yanlısı sempati ve destek için dijital bir küreselleşme ortamı yaratmıştır. Buna karşılık, tercümeleme, tarihi bağlamlar ve diğer ülkelerin vatandaşlarının Filistin yanlısı çabaları—normalde gün yüzüne çıkmayan içerikler—bu hesaplar aracılığıyla paylaşılmaktadır.

Gazze'deki bazı bireyler, yaşanan gerçekleri dünyaya aktarmada önemli roller üstlendi: Gazze hakkında alternatif bir anlatıyı yayma sorumluluğu, sahadaki Gazzeliler ile dünyanın dört bir yanındaki internet kullanıcıları arasında ortak bir çaba haline gelmiştir. Ghassan Abu Sitta, Yousef Alsweisi, Mustafa Elmasri ve Dr. Ebraheem gibi Gazze'deki doktorlar, zorunluluktan dolayı gazeteci olmuşlardır. Sürekli bombardıman altındaki Gazze hastanelerinde çalışmanın deneyimlerini paylaşmakta ve hastalarının trajik hikayeleri, tıbbi malzeme konusundaki acil ihtiyaçlar ve binlerce yaralıya bakarken yaşadıkları zorluklarla ağır bir tıbbi krizin ciddiyetini gözler önüne sermektedirler.

Ayrıca, Gazze'de kendi alanlarında öne çıkan gazeteciler de ortaya çıkmıştır. Bisan Owda: Instagram'da paylaştığı içerikler sayesinde geniş bir izleyici kitlesine ulaştı ve Peabody Ödülü kazandı.

Motaz Aziza: Günlük raporları ve fotoğraflarıyla dikkat çeken foto muhabiri, Özgürlük Ödülü'ne layık görüldü.

Wael Al-Dahdouh: Ekim ayında ailesini kaybetmesine rağmen haberciliğe devam ederek uluslararası kamuoyunda geniş yankı uyandırdı.

Dijital medya, Gazze'deki insani krizle ilgili farkındalık yaratmada geleneksel medyaya kıyasla daha etkili bir araç haline geldi. Yerel gazetecilerin ve vatandaşların katkıları, Gazze'deki trajediyi

daha kapsayıcı ve insan odaklı bir şekilde dünya sahnesine taşıdı. Bu, krizle ilgili küresel tartışmaları derinleştirerek alternatif bir söylem oluşturdu.

4. Ekim 7 Sonrası Dijital Direnişin Evrimi ve Filistin Halk Hareketi

Dijital çağın yükselişi, aktivizm ve direniş alanında karmaşık ve çok yönlü değişimlere neden olan benzersiz bir bağlanabilirlik ve iletişim dalgası getirmiştir. Twitter, Facebook ve YouTube gibi dijital medya platformlarının her yerde bulunması, Filistin sivil toplumundan kaynaklananlar gibi tabandan gelen hareketlerin anlatılarını küresel ölçekte yaymasına ve söylemi şekillendirmesine olanak tanımıştır. Bu dönüşüm, Filistinlilerin karşılaştığı yapısal ve kurumsal zorluklar göz önüne alındığında özellikle etkili olmuştur. Dijital medya, organize olma, motive etme ve farkındalık yayma için kritik bir araç olarak ortaya çıkmıştır (Birkner, Agbarya, Meyers & Somerstein, 2022). 2023'ün 7 Ekim tarihindeki olaylar, Filistin davasıyla ilgili söylemde önemli bir dönüm noktası olmuş, dijital direniş Filistinliler ve müttefikleri için güçlü bir araç olarak öne çıkmıştır. Dijital aktivizmin Filistin anlatısını güçlendirmedeki etkisi ve onların çektiği acılara ışık tutmadaki rolü şu şekilde özetlenebilir:

4.1. Dijital Medya Platformları Aracılığıyla Küresel Farkındalık

Instagram, Twitter, TikTok ve Facebook gibi dijital medya platformları, Filistinlilerin deneyimlerini, tarihsel bağlamlarını ve sahadaki gerçekliklerini paylaşmaları için birer arenaya dönüştü. Videolar, bilgi grafikleri ve kişisel tanıklıklar viral hale gelerek daha önce Filistin perspektifine maruz kalmamış kitlelere ulaştı. #FreePalestine ve #SaveGaza gibi hashtag kampanyaları küresel ölçekte dikkat çekerek geniş çaplı farkındalık ve dayanışma yarattı.

Instagram, TikTok ve Telegram gibi platformlar, Gazze'den birinci elden hikayeler ve görseller paylaşan Filistinli içerik oluşturucuların yükselişine tanıklık etti. Örneğin, fotoğrafçı Motaz Azaiza'nın Instagram takipçi sayısı Ekim 2023 ile Ocak 2024 arasında yaklaşık 25.000'den 18 milyonu aşarak içeriklerinin küresel yankısını gözler önüne serdi. Ayrıca, "All Eyes on Rafah" gibi yapay zeka tarafından oluşturulan görseller milyonlarca kişi tarafından, hatta ünlüler tarafından paylaşılarak Gazze'deki belirli olaylara uluslararası dikkat çekti (SUBZWARI, 2024).

4.2. Ana Akım Medya Anlatılarına Karşı Çıkma

Ana akım medya, Filistin-İsrail çatışmasını genellikle yanlı bir şekilde ele almakla eleştirilmiştir. Filistinli dijital aktivistler bu boşluğu doldurarak gerçek zamanlı güncellemeler sundular, geleneksel medya kapsamındaki eksiklikleri vurguladılar ve yanlış bilgileri düzelttiler. Çatışmayı,

sadece şiddet olaylarına indirgemek yerine sömürgecilik ve insan hakları bağlamında yeniden çerçeveleniler.

Gazze Savaşı, ABD dış politikası ve medya anlatılarındaki önemli yanlışlıkları ortaya koydu. Beyaz Saray'ın İsrail perspektifleriyle uyum içinde olması, yalnızca tarafsız bir arabulucu olarak güvenilirliğini zayıflatmakla kalmadı, aynı zamanda hem yurtiçinde hem de yurtdışında eleştirilerle karşılaştı. Bu yanlışlık, kamuya yapılan açıklamalarda, şiddeti seçici bir şekilde kınamada ve Gazze'deki insani krizi kabul etmemede kendini gösterdi. Genellikle hükümetin duruşunu yansıtan Amerikan ana akım medyası da bu yanlışlığı pekiştirdi. New York Times ve CNN gibi yayın organları İsrail hükümet kaynaklarına öncelik verirken Filistinli anlatıları göz ardı etti ya da önemsizleştirdi (Khamis & Dogbatsy, 2024). Örneğin, Gazze'deki sivil kayıplar genellikle ayırım gözetmeksizin yapılan bombalamaların değil, "yan hasarların" bir sonucu olarak çerçevelendi.

The Intercept tarafından yapılan bir analiz, ABD'deki büyük medya kuruluşlarının savaşın ilk haftalarında genellikle İsrail yanlısı anlatıları destekleyen yanlış veya doğrulanmamış bilgileri yayımladığını vurguladı. Bu yaklaşım, gazetecilik bütünlüğünü zedeledi ve kurumsal önyargı algılarını besledi (The Intercept, 2024).

Vatandaş gazeteciliğinin yükselişi ve Instagram, Twitter, TikTok gibi dijital medya platformlarının yaygın kullanımı, ana akım medya kapsamıyla keskin bir tezat oluşturdu. Eye on Palestine gibi hesaplar ve #FreePalestine gibi taban hareketleri, gerçek zamanlı güncellemeler sunarak Filistinli sesleri güçlendirdi ve çatışmanın insani boyutunu gözler önüne serdi. Bu platformlar, Beyaz Saray'ın anlatısını sorgulayarak Gazze'deki yıkımın boyutlarını ortaya koydu ve onu zor durumda bıraktı (Khamis & Dogbatsy, 2024).

4.3. Filistin Deneyimini İnsancılaştırma

Kişisel hikayeler ve çatışmadan etkilenen ailelerin, çocukların ve bireylerin görüntüleri, empatiyi teşvik ederek medyada sıklıkla sürdürülen klişelere karşı Filistinlileri insancılaştırdı. Kültürel ifadeler, şiir, sanat ve tarih paylaşarak dijital direniş, Filistinlilerin dayanıklılığını ve kimliğini ortaya koydu. Filistinliler, geleneksel medyada adil temsil eksikliği nedeniyle dijital medya platformlarına yönelerek deneyimlerini insancılaştırmaya ve ana akım medya anlatılarına karşı çıkmaya çalıştılar. Instagram, Twitter, TikTok ve Facebook gibi platformlar, Filistinlilerin seslerini yükseltmek, gerçek zamanlı güncellemeler paylaşmak ve küresel dayanışmayı teşvik etmek için güçlü araçlar haline geldi.

Dijital medya, Filistinlilerin dünya çapında yankı uyandıran kişisel hikayelerini paylaşmalarına olanak tanıdı. Bu platformlar, işgal ve çatışma altındaki günlük hayatın filtresiz anlatımlarını sunmak için bir alan sağladı. Örneğin:

Bisan Owda, Gazze'den bir film yapımcısı, Ekim 7 savaşı sırasında Instagram videolarıyla küresel dikkat çekti. Videolarına, "Ben Gazze'den Bisan ve hâlâ hayattayım" şeklindeki dokunaklı ifadeyle başladı ve Gazze'deki yaşamın kırılğanlığına dikkat çekti. Bu çalışmaları, anlatı yeteneği ve AJ+ ile iş birliği sayesinde kendisine Peabody Ödülü kazandırdı.

Motaz Aziza, Gazze'den bir foto muhabiri, çatışma sırasında çarpıcı görüntüler ve günlük güncellemeler paylaştı. Instagram hikayeleri aracılığıyla geniş bir kitleye ulaştı. Görsel anlatım gücünü vurgulayan çalışmaları ona Özgürlük Ödülü kazandırdı.

Bu kişisel anlatımlar, ana akım anlatılarda sıklıkla rastlanan insanlık dışı söylemleri çürüterek Filistin mücadelesine insani bir yüz kazandırdı.

4.4. Uluslararası Dayanışma Hareketlerini Harekete Geçirme

Dijital direniş, dünya çapında protestoları, boykotları ve savunuculuk çabalarını harekete geçirdi. Aktivistler, gösteriler organize etmek, hükümetlere baskı yapmak ve dilekçeleri yaymak için çevrimiçi platformları kullandı. Uluslararası ünlüler, etkileyiciler ve kamuya mal olmuş kişiler de bu tartışmaya katılarak Filistinlilerin seslerini daha geniş kitlelere ulaştırdı. Tabandan gelen kampanyalar, küresel protestolar ve kültürel savunuculuk yoluyla Filistin yanlısı hareketler, dünya çapında milyonları adalet, insan hakları ve işgalin sona erdirilmesi için seferber etti.

Uluslararası dayanışma, dünya genelindeki şehirlerde düzenlenen büyük çaplı protestolarla somut bir şekilde ifade edildi. Ekim 2023 çatışması sırasında Londra, Paris, New York ve İstanbul gibi başkentlerde yüz binlerce kişiyi bir araya getiren protestolar patlak verdi. Bu gösteriler genellikle şu çağrılarını içeriyordu: (Derhal ateşkes ilan edilmesi - İsrail'e askeri yardımın sona erdirilmesi - Filistin devletinin ve haklarının tanınması).

Free Palestine Movement, Boykot, Tecrit, Yaptırımlar (BDS) ve Amnesty International gibi kuruluşlar, bu etkinliklerin düzenlenmesinde önemli bir rol oynadı ve dijital medyayı farkındalık yaratmak ve katılımcıları harekete geçirmek için kullandı.

Boykot, Tecrit ve Yaptırımlar (BDS) Hareketi: 2005 yılında başlatılan BDS hareketi, uluslararası dayanışma çabalarının temel taşlarından biri olmuştur. Şu çağrılarını içermektedir: (İşgalle iş birliği yapan İsrail mallarını, kültürel etkinliklerini ve kurumlarını boykot etmek - İsrail yerleşimlerinden

veya askeri faaliyetlerinden fayda sağlayan şirketlerden yatırımların çekilmesi - İsrail uluslararası hukuka uyana kadar yaptırımlar uygulanması).

BDS, üniversiteler, kiliseler, işçi sendikaları ve dünya çapındaki ünlülerden destek aldı. Örneğin, ünlü sanatçı Roger Waters ve Birleşik Krallık Ulusal Öğrenci Birliği gibi organizasyonlar bu hareketi destekleyerek Filistin haklarına şiddet içermeyen bir yaklaşımı vurguladı (BDS Movement, 2024).

4.5. Dijital Medya Kampanyaları ve Dijital Aktivizm

Dijital medya platformları, küresel savunuculuğu dönüştürerek Filistinlilerin ve müttefiklerinin sınırlı kaynaklarla milyonlara ulaşmasını sağladı. #FreePalestine ve #GazaUnderAttack gibi kampanyalar küresel olarak gündem oldu, farkındalık yarattı ve harekete geçmeye teşvik etti. Dijital medya aktivizmi şunları içermektedir: (Sahadaki Filistinlilerden gerçek zamanlı güncellemeler paylaşmak - Sanal etkinlikler, bağış kampanyaları ve dilekçeler düzenlemek)

Eye on Palestine ve Quds News Network gibi çatışmayı filtresiz bir şekilde aktaran taban hesaplarını güçlendirmek. Bu kampanyalar, ana akım medya önyargılarına karşı koymada ve alternatif anlatıları sunmada etkili olmuştur.

Uluslararası Forumlarda Savunuculuk:

Dayanışma hareketleri, Filistin meselelerini Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Ceza Mahkemesi (ICC) ve insan hakları örgütleri gibi uluslararası platformlara taşımak için çalıştı. Bu savunuculuk çabaları şunları içermektedir: (Gazze'de işlenen iddia edilen savaş suçlarına karşı dilekçeler ve hukuki davalar sunmak - İşgalin sona erdirilmesi ve uluslararası hukuka uyulması çağrısında bulunan BM kararlarını desteklemek için hükümetlere baskı yapmak). 2024'te BM Genel Kurulu'nun ateşkes talep eden kararına verilen ezici destek, ABD ve birkaç müttefikinin karşı çıkmasına rağmen, Filistinlilerle küresel dayanışmayı vurguladı (Al Jazeera, 2024).

Kültürel ve Akademik Dayanışma: Sanatçılar, akademisyenler ve kurumlar, İsrail ile bağlantılı etkinliklere veya iş birliklerine katılmayı reddederek dayanışma hareketine katıldı. Örnekler arasında: (Arundhati Roy ve Alice Walker gibi tanınmış yazarların edebiyat ve konuşmalar yoluyla Filistin haklarını savunması - Üniversite kampüslerinin işgalden fayda sağlayan şirketlerden yatırımlarını çekmeyi destekleyen kararlar alması).

Kültürel boykotlar, film festivalleri, müzik turları ve sanat sergilerini kapsayarak Filistin mücadelesine dikkat çekmek için yumuşak gücü kullandı (BDS Movement, 2024).

Kesişim ve Daha Geniş Hareketlerle İttifaklar: Filistin dayanışması, giderek daha fazla Black Lives Matter (BLM) ve yerli hakları grupları gibi diğer dijital adalet hareketleriyle kesişmektedir. Bu kesişim, sömürgecilik, ırkçılık ve baskıya karşı ortak mücadeleleri vurgulayarak hareketi güçlendiren ittifaklar oluşturur (BLM Statement of Solidarity, 2023).

4.6. Sistemik Baskı ve Savaş Suçlarını Vurgulama

Filistinliler, iddia edilen savaş suçlarını, insan hakları ihlallerini ve uluslararası hukuk ihlallerini belgelemek için dijital araçları kullandılar. Bu olayları arşivleyerek küresel platformlarda hesap verebilirlik ve adalet çağrılarında katkıda bulundular. Ekim 7, 2023 olaylarından bu yana Filistinliler, dijital araçları aktif bir şekilde kullanarak aşağıdaki gibi örneklerle iddiaları belgelediler:

- Ailelerin Yok Edilmesinin Belgelendirilmesi: İsrail hava saldırıları nedeniyle tüm Filistinli ailelerin yok edildiği araştırmalarla ortaya çıkarılmıştır. Örneğin, Associated Press, Ekim-Aralık 2023 arasında her biri en az 25 üyeye sahip 60'tan fazla Filistinli ailenin öldürüldüğünü bildirdi. Bu tür belgeler, sivil kayıpların ölçeğini vurgulamada kritik bir rol oynadı (El Deeb, 2024).

-Mahkum İstismarına İlişkin Raporlar: İsraili insan hakları grubu B'Tselem, Gazze savaşı başlangıcından bu yana Filistinli mahkumların İsrail yetkilileri tarafından sistemik istismar ve işkenceye maruz kaldığını bildirdi. Raporunda, tutuklulardan alınan tanıklıklara dayanarak keyfi şiddet, cinsel istismar, dayak, aşağılayıcı muamele ve uyku yoksunluğu gibi eylemler detaylandırıldı (Mackenzie, 2024).

-Uluslararası Hukuki Eylemler: Uluslararası Ceza Mahkemesi (ICC), İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ve Hamas liderleri hakkında İsrail ve Filistin topraklarında işlenen savaş suçları nedeniyle tutuklama emirleri çıkardı. ICC'nin eylemleri, Filistinliler ve insan hakları örgütleri tarafından sağlanan dijital belgeler de dahil olmak üzere çeşitli kaynaklardan elde edilen kanıtlara dayanıyor (Brunner, 2024).

Bu çabalar, Filistin'deki duruma uluslararası dikkat çekmede etkili olmuş, hesap verebilirlik için soruşturmalar ve tartışmaları teşvik etmiştir.

4.7. Sansür Zorluklarının Üstesinden Gelmek

7 Ekim 2023 olaylarının ardından Filistinliler, özellikle sansür ve anlatılarının bastırılması konusunda dijital alanlarda önemli zorluklarla karşılaştılar. Bu engellere rağmen, bu tür sansürle başa çıkmak ve karşı koymak için çeşitli stratejiler geliştirdiler.

Dijital Medyada Bastırma: Facebook ve Instagram gibi platformlarda Filistin içeriklerinin sansürlenmesinde önemli bir artış olduğu bildirildi. İnsan Hakları İzleme Örgütü, Meta'nın politikalarının özellikle çatışmaların yoğunlaştığı dönemlerde Filistin yanlısı sesleri sistematik olarak susturduğunu vurguladı (Human Rights Watch, 2023).

İçerik Silme: 7 Ekim 2023'ten bu yana, hükümet talepleri doğrultusunda Filistin yanlısı içeriklerin silinmesinde on kat artış yaşandı. Bu durum, Filistin perspektiflerinin yayılmasını önemli ölçüde engelledi.

Dijital Güvenlik Önlemleri: 7amleh gibi kuruluşlar, kriz dönemlerinde savunuculuk uygulamaları, gizlilik koruması ve dijital güvenlik üzerine rehberler yayımlayarak yanıt verdi. Bu kaynaklar, Filistin'in dijital haklarını korumayı ve güvenli çevrimiçi alanlar oluşturmayı amaçlıyor (7AMLEH, 2024).

Alternatif Platformlar ve Sembolizm: Ana akım platformlarda yaşanan baskıya karşı Filistinliler, mesajlarını iletmek için alternatif kanallara ve sembolik temsil yöntemlerine yöneldi. Örneğin, karpuz emoji (🍉), Gazze ile dayanışmayı simgelemek için kullanılan bir sembol haline geldi ve doğrudan sansürü aşmayı başardı.

Algoritmik Önyargı: Filistin içeriklerini orantısız bir şekilde hedef alan algoritmalar önemli bir engel olmaya devam ediyor. Aktivistler, etkileşimlerde düşüş, gölge yasaklama (shadow banning) ve içerik silme gibi sorunlarla karşılaşılıyor; bu durum, bilgi paylaşma ve destek toplama yeteneklerini ciddi şekilde kısıtlıyor (Suleiman, 2024).

Küresel Etkiler: Filistin anlatılarının bastırılması, yalnızca doğrudan etkilenenleri değil, aynı zamanda durumun küresel farkındalığını ve anlaşılmasını da sınırılıyor. Bu durum, dijital hakların korunması ve platformlarda adil muamelenin sağlanması için uluslararası savunuculuğun önemini vurguluyor.

Filistinliler, 7 Ekim 2023'ten bu yana yoğunlaşan dijital sansüre rağmen, yenilikçi stratejiler geliştirmeye ve uygulamaya devam ediyor. Bu çabalar, seslerinin duyulmasını ve hikayelerinin anlatılmasını sağlamayı amaçlıyor.

4.8. İçerikte Yapay Zeka Kullanımı

7 Ekim 2023 çatışmasının ardından Filistinliler, davalarını güçlendirmek ve durumlarına küresel dikkat çekmek için yapay zekayı (AI) etkili bir şekilde kullandılar. Bu yenilikçi AI uygulamaları

ve dijital araçlar sayesinde Filistinliler, anlatılarını güçlendirmiş, uluslararası dayanışma toplamış ve çatışma sırasında ve sonrasında durumlarına küresel odaklanmayı sürdürmüştür.

Viral Yapay Zeka Tarafından Oluşturulan Görseller: "All Eyes on Rafah" Kampanyası: "All Eyes on Rafah" ifadesini içeren yapay zeka ile oluşturulmuş bir görsel, özellikle Instagram'da milyonlarca kişi tarafından, hatta Bella Hadid ve Nicola Coughlan gibi ünlüler tarafından paylaşılarak viral oldu. Bu görsel, devam eden çatışmalar sırasında Rafah'taki insani krize dikkat çekmeyi amaçlıyordu (Burga, 2024).

Yapay Zeka Destekli İçerik Üretimi: Filistinli aktivistler, küresel kitlelerle yankı uyandıran etkileyici içerikler oluşturmak için yapay zeka araçlarını kullandılar. Çatışmanın insani etkisini aktaran görseller ve anlatılar oluşturularak dijital medya algoritmalarının genellikle sansürlediği grafik içeriklerin yerine geçtiler ve mesajlarının daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağladılar (Lee, 2024).

Algoritmik Çözümler: dijital medya platformlarının açık içerikleri önemsizleştirebileceğini veya sansürlenebileceğini bilen aktivistler, yapay zeka kullanarak sterilize edilmiş ancak etkileyici görseller ürettiler. Bu strateji, platform kurallarını ihlal etmeden görünürlüklerini ve etkileşimlerini korumalarına olanak tanıdı ve Filistin davasına uluslararası ilgiyi sürdürdü.

Sembolik Temsil: Sembollerin Benimsenmesi: Yapay zeka ile oluşturulan görsellere ek olarak, Filistinliler, dijital alanda bir direniş ve kimlik beyanı biçimi olarak Gazze ile dayanışmayı temsil eden karpuz emoji (🍉) gibi semboller benimsediler.

Bu yaratıcı stratejiler, Filistin mücadelesinin dijital dünyada görünürlüğünü artırırken, uluslararası dayanışmayı teşvik eden ve dikkatleri çekmeye devam eden bir araç haline gelmiştir.

5. Filistin'i Destekleyen Üniversitelerdeki Öğrenci Hareketi

Üniversitelerdeki Filistin yanlısı öğrenci hareketi, zengin bir geçmişe sahiptir ve özellikle Orta Doğu'daki çatışmaların yoğunlaştığı dönemlerde aktivizmin zirve yaptığı dönemlerle dikkat çeker. Filistin yanlısı öğrenci aktivizmi, insan hakları ve sömürgeciliğin sona erdirilmesi çağrısıyla uyumlu olarak 20. yüzyılın sonlarında öne çıkmıştır. Üniversiteler, öğrencilerin protestolar, eğitim etkinlikleri ve Filistin davası hakkında farkındalık oluşturma kampanyaları düzenledikleri merkezler olmuştur. 2005 yılında başlatılan uluslararası Boykot, Tecrit ve Yaptırımlar (BDS) kampanyası, üniversiteleri, baskıcı olarak algılanan İsrail politikalarını destekleyen kurumlarla mali bağlarını kesmeye teşvik ederek öğrenci hareketlerini daha da güçlendirmiştir (RIGHT2EDU. 2010). Bu hareket, protestolar, oturma eylemleri ve çeşitli sivil itaatsizlik biçimleriyle, Filistinlilerle dayanışma göstermeyi ve kurumsal değişiklikler savunmayı amaçlamıştır.

Ulusal öğrenci organizasyonları, sınıflardan ayrılarak gösterilere katılmak için yapılan "öfkeli haftalar" gibi eylemler düzenlemiştir. Bu eylemler, kurumsal sessizlik veya algılanan işbirlikçiliğe karşı oldukça görünür bir meydan okuma biçimiydi.

Sosyal medya platformları bu hareketi güçlendirmiştir. #FreePalestine, #StandWithGaza ve #DivestFromApartheid gibi hashtag'ler küresel çapta trend olmuştur. Öğrenciler, üniversite yönetimlerini, bağışçı mezunları ve kurumsal sponsorları Filistin haklarını desteklemeye zorlamak amacıyla viral kampanyalar düzenlemiştir.

2024 yılında, dünya çapındaki üniversite kampüslerinde Filistin yanlısı aktivizmin önemli bir şekilde yeniden yükseldiği gözlemlenmiştir. Bu hareket, "1960'lardaki Vietnam karşıtı kampüs protestolarından bu yana en önemli öğrenci hareketi" olarak anılmıştır. The Guardian tarafından sağlanan veriler, İngiltere, Galler ve İskoçya genelinde toplam 36 kampın kurulduğunu göstermektedir. Öğrenci protestolarını izleyen interaktif bir harita, 35 farklı ülkede 174 kamp kurulduğunu ve 247 protesto eyleminin gerçekleştiğini göstermektedir.

Bazı dayanışma kampları, "işler olağan şekilde yürümeyecek" sloganı altında birkaç gün sürmüş ve üniversite aktivitelerini çeşitli derecelerde aksatmıştır. En uzun süren kamp, Stanford Üniversitesi'nin "Soykırımı Durdurmak için Oturma Eylemi" olmuştur. İlk kamp 20 Ekim 2023'ten Şubat 2024'ün ortalarına kadar sürmüş, ikinci kamp ise Nisan ayının sonunda başlamıştır (Ertel, 2024).

Bu protesto dalgası aşağıdaki özelliklerle dikkat çekmiştir:

- Kamplar: Öğrenciler, üniversitelerin İsrail ile bağlantılı şirketlerden çekilmesini talep eden ve Filistinlilerle dayanışmalarını ifade eden kampüslerde kamplar kurmuştur. Bu kamplar, Columbia Üniversitesi ve Kaliforniya Üniversitesi sistemi dahil olmak üzere çeşitli üniversitelerde rapor edilmiştir.

- Yönetimsel Tepkiler: Üniversiteler, protestoları ele almak için çeşitli stratejiler benimsemiştir. Bazıları müzakerelere katılarak belirli talepler üzerinde anlaşmalara varmış, diğerleri ise disiplin cezaları veya kolluk kuvvetlerinin müdahalelerine başvurmuştur. Örneğin, Columbia Üniversitesi, protestoların yönetimi konusundaki eleştiriler arasında önemli bir huzursuzluk yaşamış ve başkanının istifasına neden olmuştur (Nowell, 2024).

Son Filistin yanlısı öğrenci hareketleri aşağıdaki önemli sonuçları doğurmuştur:

- Politika Değişiklikleri: Protestolar, üniversite yönetimlerinden çeşitli tepkiler almıştır. Bazı üniversiteler, yatırım portföylerini gözden geçirme veya değiştirme taahhüdünde bulunmuştur. Örneğin, Trinity College Dublin, öğrenci protestolarının ardından Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi "kara listesinde" yer alan İsrail şirketlerinden yatırımlarını çekme taahhüdünde bulunmuştur. Bazı kurumlar, Filistin çalışmaları merkezleri açmak veya askeri-sanayi bağlantılarını incelemek için görev güçleri oluşturmak gibi talepleri kabul etmiştir. Diğerleri ise kampları yasaklama ve gösteriler için önceden onay gereklilikleri gibi protestolar üzerinde daha sıkı düzenlemeler uygulamıştır.

- Akademik Boykotlar: Helsinki Üniversitesi gibi kurumlar, öğrenci aktivizminin akademik işbirlikleri üzerindeki etkisini yansıtarak İsraili üniversitelerle öğrenci değişim programlarını askıya almıştır. Protestolardan kaynaklanan baskılar ve eleştiriler nedeniyle bazı üniversitelerde liderlik değişiklikleri yaşanmıştır. Columbia Üniversitesi Başkanı Minouche Shafik, kampüs gösterilerinin yönetimiyle ilgili suçlamalar arasında istifa etmiştir (Nowell. 2024).

- Yasal ve Disiplin Cezaları: Bazı durumlarda, öğrenciler disiplin cezaları veya yasal sonuçlarla karşı karşıya kalmıştır. Melbourne'deki Monash ve La Trobe üniversitelerinde, Filistin yanlısı öğrenci aktivistleri kampların ardından uyarılar almış, ancak daha sert cezalardan kaçınılmıştır. Maryland Üniversitesi'nde ise Filistin yanlısı bir öğrenci grubunun, 7 Ekim saldırılarının birinci yıl dönümü vesilesiyle kampüste düzenlenen bir miting için aldığı izin iptal edilmiş, ancak bir federal yargıcin kararıyla etkinlik daha sonra devam etmiştir (GECKER. 2024).

- Uluslararası Dayanışma: Öğrenci hareketleri uluslararası dikkat çekmiş, Gazze Şeridi'ndeki öğrenci grupları ABD'deki muadilleriyle dayanışma içinde olduklarını ifade ederek, üniversitelerini "Gazze için Halk Üniversiteleri"ne dönüştürdükleri için onları övmüştür.

7 Ekim 2023'ten sonra yoğunlaşan Filistin'i destekleyen öğrenci hareketi, yaygın aktivizm, önemli kurumsal tepkiler ve karmaşık bir destek ve karşıtlık etkileşimiyle şekillenmiştir. Hareket, öğrenci aktivizminin küresel politik söylemdeki rolünü ve akademik kurumlarda değişim yaratma potansiyelini bir kez daha vurgulamıştır. Filistin yanlısı öğrenci hareketi, üniversite politikalarını ve akademik ortamları etkileyerek uluslararası dayanışma eylemlerine ilham vermiştir.

SONUÇ

Dijital medyanın İsrail-Filistin çatışmasındaki rolü çok yönlü ve derinden etkileyicidir. Bu inceleme boyunca, dijital medyanın modern bir "agora" olarak hizmet ettiğini, çatışmanın her iki tarafının seslerini küresel çapta duyurabileceği bir toplanma alanı sunduğunu gördük.

Dijital medya, Filistinlilere kimliklerini ifade etme ve tanınma çağrısı yapma platformu sağlarken, İsraililere de Filistinlilerin nabzını ve uluslararası toplumun politikalarına olan tepkisini ölçme imkânı tanımıştır. Dijital medyanın etkisinin analizi, bu platformların çift yönlü bir doğaya sahip olduğunu ortaya koymaktadır: birleştirici olduğu kadar bölücü bir rol de oynayabilir. Uluslararası desteği toplama ve dayanışmayı teşvik etme potansiyeline sahip olduğu gibi, aynı zamanda gerginlikleri artırma ve Filistin toplumu içinde bölünmelere neden olma riski taşır. Dijital medyanın barış inşası için bir araç ya da şiddeti tetikleyen bir katalizör olarak işlev görme kapasitesi, bu dijital kaynağın tüm taraflarca stratejik bir şekilde ve derinlemesine bir anlayışla kullanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Geleceğe baktığımızda, dijital medyanın çatışmanın anlatısını şekillendirmede önemli bir rol oynamaya devam edeceği açıktır. Aktivistlerin, politika yapımcıların ve barış savunucularının geçmişten çıkarılan dersleri dikkate alarak, dijital platformların hızlı evrimine uyum sağlamaları elzemdir. Dijital medyanın gücü, etkili bir şekilde kullanıldığında, anlayış ve diyalog köprüleri kurmaya katkı sağlayabilir; ancak kötüye kullanımı mevcut çatlakları derinleştirebilir. Tarihsel olarak derin köklere sahip ve karmaşık jeopolitik boyutlara sahip İsrail-Filistin çatışması, küresel toplumun barış ve güvenlik arayışını zorlamaya devam etmektedir. İleriye dönük olarak, uluslararası toplumun—devletler, örgütler ve bireyler de dâhil olmak üzere—dinamik dijital ortamı anlamak ve bu ortamdan etkin şekilde yararlanmak için bilinçli ve kararlı çabalar göstermesi hayati önem taşımaktadır. Bu süreçte dijital medya yalnızca bireysel veya toplumsal çıkarları ilerletmek için değil, aynı zamanda kalıcı barış yolları arayışında da kullanılmalıdır.

Sonuç olarak, dijital medya İsrail-Filistin çatışmasının derinleşmiş sorunlarına bir çözüm olmamakla birlikte, tarihin akışını değiştirme potansiyeline sahip güçlü bir araç olarak kalmaya devam etmektedir. Bu gücü barış, anlayış ve İsraililer ile Filistinlilerin bir arada yaşayabileceği ve gelişebileceği bir gelecek doğrultusunda yönlendirme kolektif bir meydan okumadır. Bu dijital gücün dikkatli bir şekilde yönetimi, modern dünyanın en kalıcı ve çalkantılı çatışmalarından birinde çözüm arayışında belirleyici faktörlerden biri olacaktır.

5. KAYNAKÇA

Abu-Lughod, L. (2023). *Ulusun Anlatıları: Filistin Kimliği ve Küresel Medya*. Cambridge Üniversitesi Yayınları

Al Jazeera (2024). Al Jazeera. (2024). UN General Assembly Votes for Gaza Ceasefire. Retrieved from [aljazeera.com](https://www.aljazeera.com).

Aouragh, M. (2011). *Filistin Çevrimiçi: Transnasyonalizm, İnternet ve Siyasi Aktivizm*. Tauris: I.B.

- Ashkar, Alaa'a (2024). Social Media's Key Role in Palestinian Activism for Gaza. *Modern Diplomacy*
- BDS Movement (2024). BDS Movement. (2024). Boycott, Divestment, and Sanctions: Achievements and Goals. Retrieved from bdsmovement.net.
- BDS Movement. (2024). Boycott, Divestment, and Sanctions: Achievements and Goals. Retrieved from bdsmovement.net.
- Birkner, T., Agbarya, A., Meyers, O., & Somerstein, R. (2022). The News Media and the EverPresent Fear in the Israeli-Palestinian Conflict. *Media and the Dissemination of Fear: Pandemics, Wars and Political Intimidation*, 129-152
- BLM Statement of Solidarity (2023). Black Lives Matter. (2023). Statement of Solidarity with Palestine. Retrieved from blm.org.
- Brunner, Raven. (2024). International Criminal Court Seeks Arrest Warrants for Israeli Prime Minister and 3 Hamas Leaders. *PEOPLE*
- David, Y., & Shalhoub-Kevorkian, N. (2023). Racializing human rights: political orientation, racial beliefs, and media use as predictors of support for human rights violations—a case study of the Israeli-Palestinian conflict. *Ethnic and Racial Studies*, 1-25.
- El Deeb, Sarah. (2024). The war in Gaza has wiped out entire Palestinian families. AP documents 60 who lost dozens or more. *AP NEWS*
- Ertel, Pauline. (2024). Pro-Palestinian campus protests: What have they achieved so far?. *Middle East Eye*.
- Eye on Palestine. (2023). Real-Time Updates from Gaza. Instagram account: [@eyeonpalestine](https://www.instagram.com/eyeonpalestine).
- Fehmi, A. (2020). *İnternet Özgürlüğünün Karanlık Yüzü*. Beirut: Ahmed Fehmi.
- Gecker, Jocelyn, (2024), University of California campuses resolve discrimination complaints stemming from Gaza protests. *AP News*
- Howard, j., & Hussain, s. (2013). *Demokrasinin Dördüncü Dalgası? Dijital Medya ve Arap Baharı*. Oxford Üniversitesi Yayınları.
- Hroub, K. (2006). *Filistin'de Medya ve İletişim: İkinci İntifada Dönemi*. Misir: Cambridge Üniversitesi Yayınları.
- Human Rights Watch. (2023), *Meta's Broken Promises: Systemic Censorship of Palestine Content on Instagram and Facebook*

Khamis, S., & Dogbatsy, J. (2024). Media Bias in the Gaza War. *Journal of Communication Studies*.

Lee, Chantelle (2024). Viral ‘All Eyes on Rafah’ Post Prompts More AI Images of the War in Gaza, *TİME*

Mackenzie, James (2024). Israeli rights group says Palestinian prisoners subject to systematic abuse. *REUTERS*

Nassar, J., & Heacock, R. (1990). *Birinci İntifada: Filistin’de Direnişin Yükselişi*. South End Press.

Nowell, Cecilia (2024). Columbia University president Minouche Shafik resigns in wake of Gaza protests. *The Guardian*

Quds News Network. (2023). Palestinian Perspectives on the Ground. Twitter account: @qudsnewsnet.

Rajoub, w. (2024, OCAK 17). El Cezire net. EYLUL 2024 tarihinde İsrail dijital ağlarda Filistin içeriklerini bu şekilde takip ediyor:

<https://www.aljazeera.net/politics/2024/1/17/%D8%A8%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D9%82%D8%A7%D9%85-%D9%87%D9%83%D8%B0%D8%A7-%D8%AA%D9%84%D8%A7%D8%AD%D9%82-%D8%A5%D8%B3%D8%B1%D8%A7%D8%A6%D9%8A%D9%84-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%AD%D8%AA%D9%88%D9%89> adresinden alındı

Riyad, K. (1997). *İlistin ve Orta Doğu’nun Tarihi: 20. Yüzyıldan Günümüze*. Beyrut: Dar al-Nahar.

Sayigh, B. (2000). *Silahlı Mücadele ve Filistin Ulusal Hareketi: 1949-1993*. Oxford Üniversitesi Yayınları.

Solcyré Burga, 2024. Why the ‘All Eyes on Rafah’ AI Post Is Going Viral on Social Media, *TİME*

Subzwarı. (2024). One image, seen by millions: A social media effort to draw attention to Rafah surges. French Agency AF (<https://apnews.com/article/eyes-on-rafa-gaza-israel-hamas-fae6f49887637aaf4cbf548ce236dcb9>)

Suleiman, Fakhriya (2024). Algorithms at play: One year of pro-Palestine digital censorship post-October 7, *DOHAPRESS*

The Intercept. (2024). Media Analysis of Gaza Coverage. Retrieved from theintercept.com.

7amleh 2024, Mid-Year Report, <https://7amleh.org/mid24/eng/>